

Arad, 1895. Január 14. Hétfő.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában, földszint.
Kéziratokat nem adunk vissza.

Telefon-szám: 151.

ELŐFIZETÉS: Helyben 1 évre 12 frt, 1/2 évre 6 frt, 1/4 évre 3 frt, 1 óra 1 frt. — Vidéken 1 évre 14 frt, 1/2 évre 7 frt, 1/4 évre 3 frt 50 kr, 1 óra 1 frt 20 kr.

HIRDETÉSEK: 6-hasábos petit sor egyszer 10 kr, minden következőnél 8 kr. Bélyegdíj külön 30 kr. Nyiltér sora 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL:

ARADI NYOMDARÉSZVÉNYTÁRSASÁG (az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában.)

Telefon-szám: 151.

TÁVIRATOK.

Bécsi felfogás.

Budapest, január 14. (Saját tud. táv.) Igen jellemző a bécsi felfogásokra az a körülmény, hogy egyes ottani lapok, minő pl. a »Presse« s a »Fremdenblatt«, most régi erkölcsiektől eltérőleg, minden magyar ügyben a magyar klerikális lapok véleményét lefordítják. Az említett két lap csaknem teljesen a fanatikus »Vaterland« álláspontjára helyezkedett.

Látogatás Bismarcknál.

Friedrichsruhe, jan. 14. (Saj. tud. táv.) Hohenlohe herczeg kancellár tegnap fiával Bismarck látogatására ide érkezett. Bismarck Herbert a vasuton, az öreg Bismarck pedig kastélyában fogadta vendégeit. Gazdag reggeli volt. Ebéd után Hohenlohe visszautazott Berlinbe.

E látogatásból a császár és Bismarck közötti jó viszony erősödésére következtetnek.

A szabadelvűpárt közgyűlése.

Arad, január 14.

Hangulatra nézve lelkes és emelkedett, látogatottság dolgában pedig népes, impozáns közgyűlése volt tegnap délelőtt 11 órakor az aradvárosi szabadelvű pártnak, a mely megmutatta ezen alkalomból, hogy tömör, egyöntetűleg gondolkozó és következő testület s hogy megerősített lelkesedéssel, kitartással és ambícióval akar küzdeni a liberalizmus elveiért.

A kitűzött órára benépesült a Krispinterem a szabadelvű párt tagjaival. Pártunk összes előkelősége megjelent s szokatlanul meleg érdeklődést tanúsítottak a többi választó polgárok is a közgyűlés iránt, melynek fő tárgyát az elnökválasztás képezte.

Tüntető lelkesedéssel, egyhangu felkiáltással Boros Beni országgyűlési képviselőt választották meg elnöké. Boros képviselő általán tisztelt és becsült személyisége, az ő kiváló tettereje és a párt ügyeiért való lelkesedése elég garancia arra, hogy az aradvárosi szabadelvű párt fel fog ébredni eddigi lethargiájából s a népszerű ujlélek tapintatos vezetésével minden tekintetben agilis és összetartó lesz. Jobb választást nem lehetett volna a közgyűlés, a mely szünni nem akaró, lelkes éljenzéssel, felállással és hosszú tapsal adott kifejezést örömeinek s tüntetett Boros Beni mellett, mikor kijelentette, hogy sokoldalú elfoglaltsága dacára sem utasítja vissza a párt egyhangulag megnyilatkozott bizalmát.

Az elnök-krisis e szerencsés megoldása után elhatározta a közgyűlés, hogy Bánffy Dezso bárót, az új miniszterelnököt táviratilag fogja üdvözölni, továbbá, hogy Wekerle Sándor és a lelépő többi miniszter korszakot alkotó munkájáért feliratilag ad kifejezést köszönetének és őszinte ragaszkodásának. Végül bizalmát fejezte ki a párt Varjassy József, a végrehajtó bizottság egyik elnöke iránt azon alkalomból, hogy őt a »Pester Lloyd« oly méltatlanul meghurcolta.

A gyűlés a legjobb hangulatban és lelkesedéssel, kevéssel déli 12 óra előtt oszlott szét.

Részletes tudósításunk alább következik.

Az aradi szabadelvű párt tegnap délelőtt tartotta meg közgyűlését, mely az előkelő párt tagok s a polgárság élénk részvétele mellett folyt le a Krispinteremben.

A közgyűlést Varjassy József, a szabadelvűpárt végrehajtó bizottságának elnöke nyitotta meg, aki is örömeinek adott kifejezést, hogy a párttagokat neki volt a alkalma oly régi idő óta egybehívni, s midőn azokat a legszívesebben üdvözölte, a közgyűlést megnyitottnak nyilvánította. Hogy oly sokáig nem volt közgyűlés, annak oka a körülményekben keresendő, mert egyrészt elhalasztatlan ügyek a párt egybehívását nem tették szükségessé, másrészt meg remélhető volt, hogy Tarjányi Vilmos elnöki székéről való lemondását visszavonja. Jelenleg azonban változott a helyzet, s ezért vált szükségessé a mai közgyűlés.

Az ülés megnyitása után Varjassy József a jegyzőkönyv vezetésére Lendvay Sándort, hitelesítésére pedig Boros Vidát kérte fel. Ezután Hrabovszky Lajos olvasta Tarjányi Vilmos elnök lemondó levelét, melyet a közgyűlés sajnálattal vett tudomásul s egyuttal elhatározta, hogy Tarjányi Vilmosnak eddigi ügybuzgó fáradozásáért jegyzőkönyvi köszönetet szavaz.

Az elnökválasztás.

Varjassy József a megüresedett párt-elnökszékre oly férfit óhajtott emelni, a ki a párt hivatásának, méltóságának és jövőjének képes legyen megfelelni. Ez érdekében fekszik a szabadelvűségnek, mely a maga erejével Aradváros intelligens polgárságának zömét tudta egyesíteni.

Magyarországnak középosztálya van hivatva szerepet vinni s éppen ezért leghelyesebb abból az osztályból választani meg a vezetőt. A férfi, a kit ajánlok, nem csak a megye, az ország ipar és kereskedelmi viszonyait fejlesztette, de a szabadelvűség által biztosított alkotmányosság mellett a polgárok jólétét is előmozdította; jellemileg oly tiszta, hogy azt még az ellenség sem közelítheti meg, meg van tehát a férfi, ki a párt elnöki tisztét méltón viselheti, s azt hiszem, tudja mindenki... (Egyhangu felkiáltás: »Éljen Boros Beni!« szünni nem akaró lelkes tapsvihar.)

Boros Beni feláll, ám a tetszésnyilatkozatoktól szóhoz jutni nem képes.)

Varjassy József nagy megnyugvással látja, hogy a párt, mely lelkesedéssel fogadja Boros Beni jelötségét s megvan győződve, hogy az ő nevének égése alatt a párt minden egyes tetterős tagja a szabadelvűpárt régi díszességének visszaállításán fog munkálkodni! (Általános lelkes éljenzés és taps.)

Boros Beni az elhangzott lelkes szavak után legfőbb kötelességének ismeri megköszönni az őt ért kiváló megtiszteltetést, mely előtte bármely méltóságnál több értékkel bír. (Lelekesült éljenzés.) A polgárok elismerése a legfőbb jó, mely érheti a munka emberét. Meghatva a nem várt tisztelettel, kéri, hogy észrevételeit megtehesse.

Helyesnek és indokoltnak tartja, hogy a polgárok ismét életjelt adnak működésükről, mert annak dokumentálására a jelenleginél alkalmasabb pillanat soha sem volt, nem pedig azért, mivel a párt e pillanatban felelt meg hivatásának és nevének s teremtette meg működésének gyümölcsét. Az évtizedeken át hiábavaló gyanúsítások után a párt ma fel-emelkedett ama magaslatra, a melyen állva, az egész országnak, az egész világnak elismerését vívta ki tettei számára. Szabadelvűek vagyunk! Es ezt a szent elvet meg kell őriznünk! Mem elég győzni, de meg kell védeni a győzelem gyümölcsét. Szervekednünk kell s vigyázni arra nehogy orvok kezébe kerülhessenek fáradtságos munkánk eredményeit. (Általános lelkes éljenzés.) Eppen ezért örvendek, hogy az aradi szabadelvűpárt ez alkalommal életjelt adott magáról s oly szép számmal jelentkezett a közgyűlésen, mert ez által látom, hogy mindenki a valódi szabadelvűség igaz érzésétől áthatva óhajt a jövőndő küzdelemre lépni.

Attérve a választásra, elmondja, hogy őt már sokszor óhajtották felkérni az elnöki tisztre, de e méltóságot, mely fontosságánál fogva egy embernek egész idejét, munkaképességét igénybe veszi, amugy is sokoldalú elfoglaltsága miatt el nem vállalhatta. Erzi, hogy ma sem képes mozgásba hozni a pártot, mely nagy és erős ugyan, de mely egy nagy hibája: túlszerénysége folytán erős kezekre, szervezésre vár. Sok teendőim között, hogy a fegyelmet fenntartva, a számtalan mechanikai elfoglaltságot igénylő állást elfoglaljam, teljes lehetetlenség, s éppen ezért, bármily jól esik is a nekem nyújtott egyhangu bizalmi nyilatkozat, egész határozottan ki kell jelentenem, hogy a pártelnökséget el nem fogadom. Ruházza a közgyűlés e méltóságot egy oly életerős férfura, ki minden erejének minden tevékenységével képes az igazán sok körütekintetést s fáradságot igénylő tisztnak megfelelni.

Ajánlja a közgyűlésnek Véghe Aurélt elnökül s szavait amaz óhajjal zárja, vajha ez összejövetel s ennek számtalan kihatása megteremné a hazának minden részében az igaz szabadelvűséget, melyre az országnak, ha valóban hatalmasá akar lenni, feltétlenül szüksége van!

A lelkes éljenzéssel fogadott beszéd után Salacz Gyula kir. tanácsos polgármester

mondotta a következő rövid, de hatásos beszédet:

Tisztelt közgyűlés! Azon szép szavak után, melyek Boros Beni polgártársunk ajkairól az imént elhangzottak, még jobban meg vagyok győződve arról, hogy a szabadelvűség győzelmes zászlóját óvan hivatva lobogtatni. Nem kívánjuk mi, hogy mint közharcos dolgozzék, de várjuk, hogy mutassa meg a helyes irányt, melyen a pártnak haladnia kell s őt követve bizton célhoz érnek. Az elvek, melyeket ő hangoztatott, szintén meggyőznek bennünket arról, hogy ő mint pártelnök teendőinek teljes tudatában van s hivatását nemcsak tudja, de szívében éri is. Nekünk ily térfura van szükségünk s én épen ezért indítványozom: fejezze ki a közgyűlés ama forró óhaját, hogy csakis őt a karja, őt óhajtja pártelnökkül. (Perczekig tartó, meg-megújuló tetszés és tapsvihar. Felkiáltások: Fogadjja el, kérjük fogadjja el!)

Varjassy József: Ezen egyhangú tetszésnyilvánítás előtt, mely kevés embernek jut osztályrészül, azt hiszem Boros Beni is meg fog hajlani ama reményben, hogy jövőre a párt minden egyes tagja fokozott tevékenységgel fogja őt nehéz munkájában támogatni. (Ugy van, ugy van!)

Ebben bizva, a közgyűlés egyhangú, lelkes határozataként Boros Beni urat az aradi szabadelvű párt elnöki székére megválasztották nyilvánítom ki. (Lelkes éljenzés.)

Salaos Gyula: Ha ez áldozat is, kérjük, hozza meg az áldozatot. (Szünni nem akaró éljenzés; számosan Boros Benihez sietnek s szívélyesen üdvözlik.)

Bánffy br. üdvözlése.

A választás után Varjassy József áttért a 2-ik pontra, melyért a közgyűlés egybehívását szükségesnek tartotta s ez a: — kormányválság. Miután pedig az új miniszterelnök az ország többségben lévő szabadelvű pártjából került ki s így az előző kormányval azonos elveket vall, indítványozza, hogy mondja ki a közgyűlés, hogy az új miniszterelnök iránt ragaszkodásának, bizalmának kifejezést ad s a szabadelvű irány megőrzéseért legmélyebb tiszteletét fejezi ki.

Egyhangulag elfogadatot s az üdvözlő sürgönnyt még a közgyűlésből elküldötték.

Bizalom Varjassynak.

Ezután Steinhardt Mór dr. kért szót egy ügyben, melynek eredete Kossuth Ferencz látogatásra vezethető vissza. Ekkor ugyanis Varjassy Józsefet egy fővárosi lap keményen megtámadta Kossuth Ferenczhez intézett üdvözlő beszéde miatt. Mivel azonban Kossuth Ferencz fogadása az ősi magyar vendégszereteten alapult, látogatása minden politikától ment volt, mivel ilyenek párt-szinezettől menten kellett történnie s mivel Kossuth Ferencz Varjassy József nem mint a szabadelvű párt egyik elnöke, de mint az őszpolgárság megbízottja fogadta, jogtalannak kvalifikálja a támadást, melyért Varjassynak a szabadelvűpárt elégtétellel tartozik.

Epen azért indítványozza: szavazzon a közgyűlés Varjassynak bizalmát, mondjon köszönetet a munkálkodásért, melyet a párt ügyei vezetésénél kifejtett s kérje őt fel, hogy a párt ügyeit továbbra is hathatósan támogassa. (Lelkes éljenzés.)

Varjassy József hivatkozva múltjára, föl ajánlja a pártnak szolgálatait továbbra is s köszönettel fogadja a párt lelkes bizalmi nyilatkozatát.

Felirat a lelépő kormányhoz

Közgyűlés végén Kristyó János tett egy köztetszéssel fogadott indítványt. Ennek alaján az aradi szabadelvű párt a korszakalkotó munkát végzett s távozó ministerium tagjai, de legkivált annak elnöke iránt, szeretetét és ragaszkodását fejezte ki, miről őket feliratban fogja értesíteni.

A közgyűlés az új elnök éltetésével s emelkedett hangulatban oszlott szét.

Aradmegyei közgyűlése.

— Saját tudósítónktól. —

Arad, január 14.

A vármegyei közgyűlések közt erősen ki-magasló marad a mai közgyűlés, ha különös

fontosságával nem is, de túllátogatottsága által.

Ennek a nagy érdeklődésnek a rugója azok a tömeges választások, melyek a közgyűlés folyamán a mai napon megtörténtek.

Lapzártáig a közgyűlésről referádánk a következő:

Fábián László főispán megnyitja az ülést, mely után Dálnoki Nagy Lajos főjegyző jelenti, miszerint a számonkérő szék a hivatalok vizsgálata folyamán semmiféle rendtelenséget nem tapasztalt.

A megüresedett megyei törvényhatósági bizottsági tagi állásokra megválasztottak: Máté Gyics Béla, Tur Pártén, Jakabfi Géza, Székely József, Frankó János, Verme Alfréd, Schraier Jakab, Páris Gábor.

A magy. kir. honvédelmi miniszter leirata alapján kinevezi választás utján a főispán a fővárosi bizottság tagjait.

Olvassák Sánka Vilmos borosjenői volt szolgabíró kérvényét, melyben — állásáról való lemondása folytán — nyugdíjának megállapítását kéri. Nyugdíja 384 forintban lett megállapítva.

Következett a halálozás következtében megüresedett árvaszéki elnök állásának betöltése. Főispán az ülést felfüggeszti, míg a kandidáló bizottság visszavonul.

Fábián László főispán elnökle alatt a kandidáló bizottság tagjai: Bohus László, Gál Jenő, Vásárhelyi Béla, Ormos Péter, Purgly János és Vásárhelyi László.

A kandidáló bizottság elnöke kijelenti, hogy miután az árvaszéki elnöki állásra csak egy pályázott: Schváb Aurélt ajánlja a megválasztásra.

Schváb Aurélt lelkes éljenzés közepette egyhangulag választják meg árvaszéki elnöknek.

Tiszti főügyész Schváb Aurélt árvaszéki elnökké történt megválasztása folytán — miután az állásra csak egy pályázó akadt, ki az előirt törvényes követelményeknek teljesen megfelel, egyhangulag választották meg Vörös Vidort.

Az így megüresedett alügyészi állásra hárman pályáztak: Szathmáry Béla, Lux Ubald, Wolf Mihály. Mondhatni, hogy Szathmáry Bélát egyhangulag választották meg az alügyészi állásra.

Az ujonnan létesített első aljegyzői állásra egy pályázó volt: Kiss Lajos ternovai szolgabíró, kit közfelkiáltással választották meg az állásra.

A megüresedett ternovai szolgabírói állásra pályáztak hatan. A kandidáló bizottságnek jelöltjei mind a hatan: Kállai Gyula, Vertán Péter, Mladin Miklós, Ottlik Géza, Csukay Gyula, Joaneszku Döme.

A választást két szavazatszedő bizottság eszközölte. Az elsőnek elnöke Bohus István, jegyzője Dálnoki Nagy Lajos a másodiknak Szathmáry Géza, jegyzője Lengyel Sándor dr.

A szavazatok beszédese több mint fél-óraig tartott, mely után Fábián László főispán kihirdette a szavazás eredményét.

Ternovai főszolgabírónak megválasztott Kállay Kovács Gyula 7 szótöbbséggel.

Következett ezután a két szolgabírói állás betöltése. Pályáztak a szolgabírói állásra hárman: Edes Elemér, Opre Péter dr. és Vukuleszku Titus.

Ez egyik szolgabírói állásra a közgyűlés, közfelkiáltással Edes Elemért, a vármegye rokonszenves és szép kézségű közigazgatási gyakornokát választotta. A másik szolgabírói állásra névszerinti szavazást kért husz tag.

A névszerinti szavazást a már jelzett két szavazatszedő bizottság vezette, melynek eredményét Bohus István a következőkben hirdette ki: A két pályázó közül a szolgabírónak választott Vukuleszku Titus 68 szótöbbséggel Opre Péter 77 szavazata ellenében.

A közgyűlés további folyamáról reggeli számunkban tudósítunk.

HIREK.

Január 14. Hétfő. Róm. kath. naptár: Bódog. — Protestáns naptár: Bil. — Görög-keleti naptár (január 2.): Szilveszter. — A nap két 7 óra 46 perczkor, nyugszik 4 óra 33 perczkor.

Szabadságharosi emléktárgyak országos muzeuma (színházépület II-ik emelet) nyitva van mindennap délelőtt 10—12 óráig, délután 2—5 óráig. Bemenet díjtalan.

Kölcsey-könyvtár nyitva van szerdán és szombaton 8—4 óráig és pénteken 11—12 óráig. Helyiség: Polgári iskola, földszint.

Január 16. Aradmegyei és Aradvárosi közigazgatási-bizottságának ülése délelőtt 9, illetve délután 4 órakor.

— Az aradi szabadelvű párt tegnapi közgyűlésén a következő táviratot intézte Bánffy Dezső báróhoz:

Báró Bánffy Dezső miniszterelnök
Budapest.

Az aradi szabadelvű párt mainapon tartott közgyűlése alkalmából Nagyméltóságodat igazán átértzett lelkesedéssel üdvözli, mint azon kitűnő államférfiut, ki a nehéz válságos politikai helyzetben örömmel vállalkozott arra, hogy az eddigi szabadelvű irányban megalakítsa azon új kormányt, mely hivatva lesz hazánk anyagi és szellemi felvirágoztatása mellett a kitűzött szabadelvű eszméket fényes diadalra juttatni.

Varjassy József és Boros Beni elnökök.

Lendvai Sándor
pártjegyző.

— Aibrecht főherceg, a kilegütöbbitörök-bajából már kigyógyult és tegnap már kíséretével ebédelt, ebéd alatt ismét rosszul lett és le kellett feküdnie, állapota komoly. Béhurut okozta rosszulletét.

— Nevezetes ajándék az ereklie muzeum részére. Kossuth Ferencz Aradon léte alkalmával atyja hagyatékából ajándékot ígért az aradi ereklie muzeumnak. Az értékes ajándék tegnap érkezett meg, a mely Kossuth Lajos egy könyvállványa. Érdekes megjegyeznünk, hogy a muzeum intézősége a birtokában levő összes Kossuth-tárgyakat ezen a könyvállványon fogja elhelyezni.

— Kinevezés. A pénzügyminiszterium vezetésével megbízott m. kir. miniszterelnök Henthó Bátor István aradi lakost végleges minőségű segélydíjas számgyakornokká nevezte ki.

— Fizetésképtelen aradi cég. Mint a bécsi hitelezői védegyelet f. hó 10-ről jelenti, Egri Lehel Elemér aradi óras, arany-ékszerkeskedő, fizetés képtelenné vált.

— Leszky András aradi szinigazgató tegnap Szegeden volt. Ezuttal nem azért ment át, hogy elszerződtesse egyik-másik jó színészt, a maga ügyében járt ott, t. i. hadkötelezettségének ideje letelvé, kilépett a szegedi honvéd-huszárezredből, melynek egyik tartalékos hadnagya volt.

— A papir egyforintosok rohamosan fogytak. November végén még vagy huszmillió volt a közönség kezén; most pedig már csak tizenöt millió van forgalomban. Ha így folytatják az egyesek beváltását, körülbelül április végén csak ezüst forint és korona lesz a papirforint helyén. Az ötösdöket és ötveneseket szintén szorgalmasan cserélik be bankjegyekkel és eddig mindössze majdnem 17 millió forint értékűt vontak ki a forgalomból. Az államjegyek beváltása tehát tervszerűen megy, és valószínű, hogy még az 1897. év végére előirányozott határidő előtt jóval előbb be lesz váltva a függő adósságnak kicserélendő része.

— Erdőégés. Sürgönyileg értesítenek, hogy gróf Bethlen Andrásné, szül. Mocsnyi Liva birki birtokán (Krassó-Szörény megye) egy nagy erdő áll lángokban. Eddig öt holdnyi tiz éves erdő pusztult el. A tűz támadásának okát nem lehetett megállapítani.